

HODÁS, M. Implementácia autonómnej mobility – niektoré filozofické a (ústavno)právne aspekty a ich právne a metaprávne implikácie nielen pre Slovenskú republiku. Praha : Leges, 2022, 101 s. ISBN 978-80-7502-660-6

V renomovanom českom vydavateľstve vyšla ku koncu roka 2022 vedecká monografia doc. JUDr. Milana Hodása, PhD., ktorá sa tematicky zameriava na oblasť, ktorú možno bez akýchkoľvek okolov označiť za inovatívnu, a to či z pohľadu práva, alebo z pohľadu spoločnosti ako takej. Je potrebné uviesť, že vedecká monografia je súčasťou vedeckej práce, ktorú autor v tejto oblasti vykonáva¹ už dlhšie obdobie, a preto možno o tejto vedeckej monografii možno hovoriť aj ako o určitom čiastkovom vyústení autorovho vedeckého bádania v tejto oblasti (uvedené potvrdil samotný autor aj v obsahu monografie).

Vedecká monografia je výsledkom riešenia projektu Inteligentná mobilita vo svete a v Slovenskej republike optikou normotvorby, ktorý je financovaný Vedeckou agentúrou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Slovenskej akadémie vied (zmluva č. 2/0082/21). Monografia je vhodne štruktúrovaná do troch veľkých celkov / častí, ktoré na seba nadväzujú. V prvej časti sa autor venuje autonómnej (automatizovanej a plne automatizovanej) jazde – ako autor vhodne konštatoval, ide o „prvotné priblíženie“. Aj uvedené slovné spojenie už predznamenáva, že autor sa v tejto časti venuje samotnému pojmu „autonómna jazda“, a to v jeho prezentovaní (i) z pohľadu stručného zhrnutia histórie „autonómnych“ vozidiel a (ii) z pohľadu stupňa autonómnosti vozidiel a (iii) pravidiel regulácie inovatívnych konceptov. Je potrebné uviesť, že prvá časť môže „láskavému čitateľovi“ – ako čitateľa oslovuje samotný autor – vyznieť, ako-

¹ K danému si dovoľujeme poukázať na HODÁS, M. Autonómne doručovacie roboty (regulácia potenciálne disruptívnej technológie) = Autonomous delivery robots (regulation of potentially disruptive technology). In *Právny obzor : teoretický časopis pre otázky štátu a práva*, 2022, roč. 105, č. 3, s. 233 – 245 alebo HODÁS, M., ŽIDEK, D. Niektoré právne aspekty inteligentnej mobility. In *Právo a bezpečnosť*, 2022, č. 1, s. 7 – 27.

by čítal zaujímavú science fiction alebo akoby sa ocitol v prostredí filmového univerza hviezdnych vojen. Vo vzťahu k tejto prvej časti by som rád vyzdvihol, že autor vhodne prepojil technické aspekty autonómnej mobility s jej právnou reguláciou (najmä poukázaním na zahraničnú právnú reguláciu). Čitateľovi autor poskytuje dostatočný exkurz na to, aby sa čitateľ dozvedel o začiatkoch autonómnej mobility, o určitom právnom rámci, ktorý sa s autonómnou mobilitou spája, ako aj o výhodách autonómnej mobility.

Rád by som vyzdvihol, že prvá časť vedeckej monografie (ako aj celkovo celá publikácia) sa venuje aktuálnym otázkam, ktoré nie sú v oblasti slovenskej normotvorby, ako ani v oblasti slovenskej právnej vedy dostatočne podchytené – erudovaný autor poskytuje čitateľovi zrozumiteľný prehľad základných informácií o autonómne mobilite.

Čo ma však najviac zaujalo, tak to bola druhá časť publikácie, ktorú autor nazval: Etické a ústavnoprávne úvahy súvisiace s limitmi regulácie umelej inteligencie v doprave. Kto sleduje vedeckú prácu autora, vie, že etické a ústavnoprávne úvahy / dilemy mu nie sú cudzie.² Práve tieto skúsenosti sú podľa môjho názoru tým podkladom, pre ktoré ma najviac zaujala táto kapitola publikácie. Autor sa v nej venuje dilemám, ktoré môžu vzniknúť pri autonómnej jazde – autor prezentuje napr. dilemu, ako sa zachovať, ak sa autonómne vozidlo rúti veľkou rýchlosťou, zlyhali mu brzdy a prechádza zónou, v ktorej sa pohybujú chodci – a na základe uvedeného si autor kladie otázku: „Ako teda má verejná moc nastaviť pravidlá pre umeľú inteligenciu „za volantom“ vozidla?“

Svoje úvahy k prezentovaným dilemám autor prezentuje s odkazom na (i) historické príklady „koho obetovať“, (ii) tabu zabitia a jeho

² Tu pozri HODÁS, M. *Historický vývoj ľudských práv a ústavného štátu (a niektoré súčasné výzvy)*. Bratislava : História ľudských práv, o. z., 2016, 431 s.

súčasnú úpravu, (iii) „prerušenie“ letu lietadla a dilemu obetovania nevinného života, (iv) filozofické odpovede vo vzťahu k obetovaniu jednotlivca. Vo vzťahu k uvedeným skutočnostiam si dovoľujem uviesť, že pre mňa bola najpoučejšia časť o dileme „prerušenia“ letu lietadla a dileme obetovania nevinného života. Autor bravúrnym spôsobom demonštroval túto dilemu na historických reáliách (s odkazom na teroristické útoky) a na príslušnom právnom stave, najmä vo vzťahu k právnemu stavu, ktorý je spätý s Nemeckom. Tu je potrebné uviesť, že autorova znalosť nemeckého právneho systému a nemeckej judikatúry pomáha čitateľovi, aby spoznal aspekty tejto dilemy a závery, ktoré nemecký právny systém z tejto dilemy získal. Pri čítaní tejto časti sa čitateľ veľakrát pozastaví nad tým, ako sa v myšlienkach snaží odpovedať na predložené dilemy a snaží sa svoju odpoveď odôvodniť – práve schopnosť autora k tomu, že čitateľ sa (možno aj mimovoľne) pri čítaní tejto publikácie snaží predložené dilemy vyriešiť, svedčí o tom, že autorovi sa darí u čitateľa vyvolať jeho vlastné premýšľanie nad publikáciou, a to vo viacerých rovinách – v právnych, vo filozofických, ale aj v ľudských.

Autorom predložené dilemy vytvorili podklad, aby autor poukázal na problematiku autonómnych (automatizovaných) doručovacích robotov, a to s poukazom na to, ako uvedené riešia „priekopníci“ v tejto oblasti – napríklad Estónsko, USA a následne aj Slovenská republika. Autor definuje prijatú právnu normu, a to zákon č. 429/2022 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s rozvojom

automatizovaných vozidiel. Autor vhodne poukazuje na spôsob, akým sa autonómne (automatizované) roboty regulujú v právnom poriadku Slovenskej republiky, ako aj na otázky, ktoré s touto reguláciou prichádzajú a budú prichádzať.

Poslednú časť monografie autor príznačne pomenoval ako (Predbežný) záver – autor tak skoncipoval predbežný záver, a to aj z dôvodu „obrovskej rýchlosti vývoja v oblasti autonómnej mobility“ a nám nezostáva iné len súhlasiť. Autonómna mobilita je viditeľná naprieč viacerými oblasťami spoločnosti, a ako sa dynamicky rozvíja samotná spoločnosť, tak sa vyvíja aj táto oblasť. Je nastolených množstvo otázok, ktoré však nie sú zodpovedané. Dokonca samotný autor ani vo vzťahu k nastolenej dileme jednoznačne neuviedol, ako by sa rozhodol – uviedol len riešenie, ktoré sa mu zdá za ústavné najkonformnejšie, avšak aj pri tomto riešení nie sú vyriešené všetky otázky.

Súhrnom možno uviesť, že predmetná vedecká publikácia podľa môjho názoru predstavuje vo vzťahu k svojmu predmetu novátorskú publikáciu – autor vhodne a čitateľsky prítiažlivo spojil „techniku s právom“, a preto sa predmetná publikácia bude dobre čítať aj čitateľom, ktorí o tejto problematike zatiaľ mnoho nepočuli. Na záver možno len podporiť autora v ďalšej vedeckej práci v danej oblasti a možno dúfať, že ním deklarované vydanie ďalších publikačných výstupov na danú tému budú prezentované v čo najskoršom čase.

Juraj Š t o r c e l*

---

* JUDr. Mgr. Juraj Štorcel, PhD., sudca Správneho súdu v Bratislave.